

Quê h... ng ru... ng b...

Tác Giả: Lê T... n L... c

Thứ Hai, 05 Tháng 1 Năm 2009 07:38

---

*Quê nhà xa l... c xa l... đó,
Ngo... nh... i tha h... mây tr... ng bay.*

Tân thì th... m trong màn đêm gi... t... o qua chi... c m... t... che m... t, sau b... a ăn t... i v... i h... ng v... r... u đ... n... ng ... m còn đ... ng trên môi, trên chuy... n bay r... i X... Tuy... t v... h... ng thành ph... mà m... t th... i, r... t th... ng yêu, Tân đã g... n thêm c... m t... “c... a nh... ng cu... c tình” vào tên g... i Hòn Ng... c Vi... n Đông (Saigon de mes amours), sau khi b... l... i sau l... ng trong ray r... t nu... i ti... c “Paris c... a nh... ng m... ng m...” (Paris de mes rêves):

*M... t ngày b... c th... thành ta r... i b... ,
Quay v... xem non n... c gi... ng dân H... i.*

...

... *Sàigòn, 20.2.2003

Sàigòn ...! Anh tr... v... thăm em sau hai m... i ba năm bi... t x... ...

B... c xu... ng phi tr... ng Tân S... n Nh... t, cái nóng h... a lò h... t m... nh vào m... t khi... n tôi hoa m... t, l... o đ... o. Nh... ng n... ng là n... ng: n... ng chói chang, n... ng đ... l... a, n... ng thiêu đ... t! Hai m... i tám năm v... tr... c, cũng cái n... ng cháy da, cái n... ng b... c khói nh... th... n... y đã thu... c da, đã thui s... ng tôi và đ... ng b... n “c... i t... o” đang hì h... c còng l... ng dùng tay tr... n cào x... i s... i đá đ... “canh tác”, d... i s... thúc ép nghi... t ngã c... a b... n qu... n ng... c.

Tôi v... l... i chi m... nh đ... t ngàn đ... i th... ng khó n... y? Ch... c h... n không th... nh... “quan tr... ng vinh qui v... làng” đ... c r... i: So v... i n... p s... ng ph... n vinh c... a bè b... n, hàng xóm láng gi... ng hi... n nay, “Vi... t ki... u nghèo” tôi khác chi ph... ng kh... rách áo ôm? Cũng ch... ng ph... i đ... hí h... ng làm “Vi... t ki... u du l... ch ki... u du khách ngo... i qu... c trên đ... t n... c c... a mình”: tôi không đ... s... c mà cũng không th... y h... ng thú.

Tình th... t, tôi ch... ng chút chi “h... h... i” v... thăm m... t quê h... ng tri... n mi... n kh... n kh... mà mình

Quê h... ng ru... ng b...

Tác Giả: Lê T... n L... c

Thứ Hai, 05 Tháng 1 Năm 2009 07:38

đã đo... n đành lia xa, b... m... c, quên lãng. Ch... vì bà ch... duy nh... t... a tôi h... p... h... i, mu... n th... y m... t th... ng em ch... đã b... ng... m, chăm sóc thay m... đau y... u đ... n ph... i b... d... con đ... ng h... c v... n -v... n h... a h... n nhi... u thành qu... r... c r... - mà tôi đành múi m... t đ... i di... n t... i phi... c... ng v... i đám hung th... n đã đầy đ... a, trù đ... p chí... c... t các b... n đ... ng c... nh ng... bi ph... n v... i tôi...

Đ... ng l... c thúc đ... y khác cũng không kém ph... n quan tr... ng là do tôi nuôi hi... v... ng g... p l... i vài th... ng b... n đã t... ng chia... c... m x... áo, cùng h... ng ch... u nh... c nh... n trong lò... c... i t... o năm nào. Th... xem chúng nó s... ng còn ra sao. Nh... t là mu... n tìm đ... u m... t vài đ... ng nghi... p “gõ đ... u tr... ” hi... m hoi còn sót l... i... quê nhà, cùng các... u môn sinh... c... a tôi, hi... n r... i rác kh... p n... i.

Nh... ng... làm sao dò tìm nh... ng bóng dáng thân th... ng n... y trên nh... ng đ... ng ph... th... m... ng, chan ch... a ân tình xa... a -nh... ng “con đ... ng x... a em đi”- gi... đây đã hoàn toàn bi... n th... d... i hàng hàng l... p l... p cao... c... s... ng s... ng hai bên đ... ng, che l... p h... t ánh m... t tr... i... Đ... ng ph... Sài Gòn b... ng bí... gió, Tôi bi... t n... i nào g... i nh... th... ng!

Hoàn toàn l... c h... ng gi... a ch... n ph... n hoa đô th... xa l... , tôi ch... còn bi... t nh... m m... t m... h... ng... nh... nh... n ra dáng đ... p thân quen... c... a nh... ng đ... a b... n t... ng s... ng ch... t có nhau, huy... n... o nh... bóng “muôn ma H... i” thoáng hi... n v... lung linh trong “Điều tàn”...

*Gia Đ... nh, 21.2.2003

Con đ... ng Hàng Xanh, c... nh Ngã t... xa l... Biên Hòa, hoàn toàn l... t xác. Con đ... ng đ... y tang tóc máu l... a x... a kia gi... đây thay hình đ... i đ... ng thành khu ph... s... m u... t, bán buôn ì xèo, xe c... nh... m... c... c... i, chi... m h... t m... t l... và “x... lý” luôn c... hai l... đ... ng. Ti... ng đ... ng c... chát chúa, ti... ng đôi co tru... t... o m... t nghe nh... ti... ng súng n... r... n vang, ti... ng kêu la th... m thi... t... c... a vô s... ng... i b... tr... ng th... ng, n... m la li... t bên c... nh hàng đ... ng xác ch... t đã b... t đ... u tr... ng r... a, hôm T... t M... u Thân... Làm sao mà quên đ... c:

- ▣ *Đây chi... n đ... a, n... i đôi bên giao tr... n,*
- ▣ *Muôn cô h... n t... sĩ thét g... m vang...*

Căn nhà th... Hàng Xanh vách ván, mái tôn l... p x... p năm nào v... a làm tr... m c... u th... ng, c... u

đói, v a làm n i trú n cho n n nhân chi n cu c “M u Thân” t các n i đ y máu l a C u S n, Bình Tri u, Gò V p đ xô v lánh n n -đ ng th i cũng là n i tích lũy hàng kh i t thi ch a th đem đi chôn, đ c bó chi u s sài ho c nhét v i vào b n mi ng ván ghép h i h , g t phen vách nh ng ngôi nhà cháy đ dang- gi đây đã hóa thân thành m t ngôi thánh đ ng nguy nga đ s , bê-tông c t s t. Khách th p ph ng, giáo dân và ng i bán hàng rong chen chút nhau trong sân tr c giáo đ ng có t ng rào kiên c b o v . T ng Đ c M tr c nhà th đã đ c di đi n i khác. Di tích duy nh t còn l i đ nh c nh th i nghèo nàn tang tóc nh ng đ i dào tình ng i c a nhà th Hàng Xanh xa x a là t m plaque c m th ch l u ni m, g n trên t ng, ghi v n tên Cha S Thomas Tr n Lê Vinh, năm sinh và năm m t. Ng n g n! Tôi cúi đ u tr c di tích bu n tênh đ , đ c kinh c u nguy n cho linh h n v linh m c đã đóng m t vai trò tr ng y u trong đ i s ng tâm linh c a tôi sau khi tôi ra tù c i t o. Và t h i: “Chúa có còn ng trong ngôi thánh đ ng ph n th nh n y chng? Hay Ng i đã đ n m t n i mà con cái Ng i đang đau th ng, qu n qu i, kh n đ n nh dân chúng x a kia trong căn nhà th Hàng Xanh ng p tràn ti ng kêu khóc th ng xót”?

*Th Đ c, 22.2.2003

Ch Nh Th Đ c g n nh không thay đ i đáng k . Cái nóng h m h p trong ngôi ch còn gi đ c g n nguyên v n n p sinh ho t tr c 1975 không làm tôi ng t ng t, b i vì đó là h i nóng m n ng tình ng i c a đ ng bào thân quen c a tôi. Không xa l , không đ ng đ ng, không kênh ki u, khinh kh nh nh đám “bào-đ ng=cùng-màu-da” c a kh u nh p c nh, ch c ch “bào” đ ng đô-la c a “khúc ru t ngàn đ m” đ c h “ban n khoan h ng” cho v thăm n i chôn nhao c t rún!

Th nh ng ngôi ch nh n y ch là m t c đ o nh “khu b o toàn sinh v t s p tuy t ch ng” n m tr v trong đ i đ ng bao la c a nh ng bi n đ i phi nhiên tính do t p đoàn “dân-t c-ra-c a-g p-ngay-anh-hùng-nh n-nh -đ y-đ ng-ph” ch x ng. Qua kh i khu b o toàn n y, “ng i con v t ph ng xa” ch ng còn nh n di n đ c đ t đ ai x s c a mình n a: C một vùng đ t mênh mông chung quanh Tr ng B Bình tr c kia gi đây ch ng còn m t x o đ t tr ng. Nhà c a xây h n lo n, h u h t là nh ng villa l ng l y đ c bao quanh b i m t vòng đai t ng g ch ng o ngh mà c ng vào luôn luôn đ c m t b ng hi u to t ng, đ r c “Doanh tr i Quân đ i nhân dân” xác đ nh quy n s h u b t di đ ch, b t kh xâm ph m, cha truy n con n i c a đám c dân “con c ng c a ch đ” đ c nhà n c t n tình u đ i! Doanh tr i ti p li n doanh tr i, liên t c n i dài “xa tít t n chân tr i”...C h nh c n c, t Cà Mau đ n i Nam Quan đ c m t dãy Tr ng-S n-Doanh-Tr i-Quân-Đ i-Nhân-Dân “n i vòng tay l n”!

Loanh quanh, dò d m mãi trong đám r ng doanh tr i tôi m i tìm ra l i m n đ n t i m t vùng ch a rác l thiên kh ng l : vài trăm căn nhà “khiêm t n” c a c dân b tr c xu t kh i m y khu

k c n Tr ng B Binh m c lên chung quanh các núi rác. Hai thi u ph -m t th ký, m t y tá-c c u c ng s viên tr ng Trung h c Tr nh Hoài Đ c Bình D ng đón tôi đ u ngõ khu “bàn c” tái sinh b t đ c dĩ, cho tôi kh i m t tích trong mê cung nghèo khó n y. Đôi bên nhìn nhau, r ng r ng...Mu n choàng ôm nhau ngh n ngào nh ng...v n c ng i ng n: D u sao chúng tôi v n còn ch u nh h ng không khí “c kính”, “mô ph m” c a c a Kh ng sân Trình th i tr c!

B a c m thanh đ m do hai c u thu c viên nghèo khó t tay n u n ng “chiêu đãi” tr ng c quan cũ -cũng ch ng khá gi g l m- v y mà vui h t s c! Mùi nylon cháy khét l t t nh ng núi rác không làm ô nhi m không khí đ m tình anh em thân thi t gi a chúng tôi.

- N y cô Xuân! Không th y cô gi i thi u ch ng con chi c .
- Ai mà ch u l y tôi, h anh? V a nghèo v a x u.
- Ai dám b o cô y tá c a tôi x u? Cô kén ch n quá k chẳng? Còn cô Cang, c u con trai gi ra sao r i? Cô có b c thêm m t b c n a chẳng?
- Nh anh đ đ u lúc nó ra đ i nên nó ăn h c khá l m, bây gi có vi c làm v ng ch c, r t hi u th o. T lúc ba nó m t tích Bìn Long, t i nay tôi v n v y nuôi con. À! Anh còn nh chú Tr m, tùy phái không? T i nghi p, ng già y u l i b nh n ng. Hai ông bà th ng anh l m, nh c anh hoài...

Làm sao tôi quên đ c hai v ch ng ng i đã h t lòng ân c n chăm sóc tôi, nh ng ngày đ u tôi nh n trách nhi m đ u khi n tr ng Tr nh Hoài Đ c? C ba chúng tôi l ng l th dài...

- Bé Tám d y nh c bây gi ra sao r i?
- Anh nh c làm chi cái th n m vùng ôn hoàng đ ch l v t đó! Xuân tr l i.
- “Gi i phóng” vô hôm tr c, hôm sau h n vênh vào xách AK t i tr ng ho nh h e, h ch sách các th y cô và nhân viên văn phòng đ đ u. R i h n ra l nh cho tôi đánh máy danh sách phân lo i đ h n báo cáo lên Ban An Ninh, Cang t p l i. Bây gi h n b cho ra rìa r i, ch ng ai thèm ngó t i m t. Đáng đ i!

Tôi l c đ u ngao ngán cho th thái nhân tình: Bé Tám, ng i đ c toàn tr ng chúng tôi h t lòng th ng yêu, đùm b c, nhi t tình giúp đ m i m t...

Lúc bụi ngùi chia tay, tôi kín đáo ch m nh vào bàn tay g y y u xanh xao c a hai cô em đã gi nguyền v n lòng c m m n dành cho ng i anh vi n ph ng...

Áo em v t tím ngàn sim,
N a nao n c g i n a im l ng ch .

*Tr... ng D... y Ngh... Th... Đ... c, 23.2.2003

L n n y thì tôi ch ng nghe ai k h t. Chính m t tôi th y, tai tôi nghe: C a quy n h ng hách coi dân nh r m rác. Chính quy n do “nhân dân làm ch ” đ y nhé!

Quá th ng tâm tr c c nh nghèo r t m ng t i c a gia đình m t ng i thân -nhà d t c t xiêu, c m ngày hai bu i h m hiu v i mu i h t mà cũng ch ng đ no lòng, con cái nheo nhóc; đ a con gái đ u đàn ph i b h c đi b ng mâm r a chén cho m t t m ph , tr c đ đ c no b ng, sau đ ki m vài đ ng b c ph mua g o mu i hàng b a cho gia đình- tôi nh t quy t tìm cách rút đ a cháu gái tu i ch a quá đôi tám, m t mui “d coi” ra kh i c nh đau lòng đ u bù tóc r i, chân đi tr n, đ y v t m loang : giúp cháu h c ngh .

B c vào văn phòng tr ng d y ngh tôi ch ng th nào t ng t ng s ph i đ i m t v i m t m Giám hi u quá m t d y! Cán b nhà n c -“đ y t c a nhân dân”- vô giáo d c ph trách công tác giáo d c nhân dân! Đem ti n đ n đóng h c phí cho h mà h coi nh mình đ n xin ăn không b ng. Nói chuy n phang ngang b a c i, tr l i nhất g ng, có gh nh ng không m i khách ng i. Đóng ti n xong, h i chi ti t v ch ng trình h c, gi gi c. Tr l i c t ng n: v đ i, tr l i coi thông báo niêm y t. H t!

- Ban giám hi u tr ng nào cũng ti p ph huynh nh v y h t h con?
- D ph i, d ng ba ! Ch nào c a nhà n c cũng v y h t, ch không riêng tr ng h c. Dân đem ti n “cúng” cho h mà b coi nh t i van xin h ban n b đ c!
- H t ý!

*Bình D ng, 23.2.2003

- Allô! Th a th y! T i em đang trên đ ng xu ng r c th y...Th y bi t ai g i th y không

đây?

- Huê M ph i không?
- Tr i Ph t! Hai m i m y nă m r i mà th y v n còn nh n ra ti ng em!
- Làm sao quên gi ng “hai-phai-xì-tê-rê-ô” c a n l c sĩ đ c!

Ba m i phút sau, chi c mini van đ y ng i g p rút t p vô l đ ng tr c c ng nhà ch tôi. M t đoàn áo dài tr ng t c t c túa ra, ào t i qu n quít l y tôi, đ a n m tay, đ a bá c , đ a choàng vai, đ a b o m t, đ a vu t tóc, v a reo c i v a m u máo khóc!

- Th y i! Ph i thi t th y Tân đ y Tri t c a t i em không đây? M t đ a h i. T i em nghe đ n th y t t ch t trong tr i c i t o r i. Th y mình th c s còn s ng, ph i hôn t i bây? H i xong, bèn b t khóc!

- Th y bi t con nh c i qua n c m t kia là ai không? Huê M h i.
- Không nh . Trông r t quen. Đ p. Nh ng có v bu n th m quá!
- H ng Ph ng mà th y không nh ra à? H i tr c, sáng nào nó cũng quá giang xe th y t Lái Thiêu t i tr ng mà!
- Tr i đ t! Hèn chi tôi c ng ng .

H ng Ph ng đ i v i tôi nh em ru t vì là con c a th y tôi B c Liêu. Cũng là em gái c a Danh, th ng b n n i kh , đ ng nghi p.

Huê M ngày x a thân hình cân đ i, r n ch c, bầy gi g y gò, cao ngh u nh tre mi u, nh ng n c i v n còn r ng r . Đám c u môn sinh đang quây qu n bên tôi gi đây đã “ông ông m m r i” h t ráo, nh ng không rõ có ph i vì cái khung c nh tái ng quá đ c bi t n y mà đ t nhiên chúng tr thành đám n sinh lă ng xă ng tít tít nh d o nào chă ng? Hoài ni m v n còn xanh trong chúng tôi...

Giám hi u Tr ng Tr nh Hoài Đ c, m t c u h c sinh c a Tr ng, m i tôi, Phúc, m t c u Hi u tr ng THĐ k tôi, cùng đám c u môn sinh vào văn phòng trò chuy n thân m t. Giám hi u ng l i chào m ng và hoan nghinh s tr v tr ng x a c a ng i th y cũ-nguyên hi u tr ng, l i l c m đ ng chân th t. Ba hi u tr ng k ti p nhau, m i ng i tiêu bi u cho m t th h , ng i bên nhau trong tinh th n s đ : Đi u tôi không ng có th “đ c phép” làm m t c s giáo đ c “do nhân dân làm ch ”! Không khí “có giáo đ c” n y, tôi nghĩ là do v Giám hi u đã đ c “giáo đ c” tr c 1975. N u không, ch c cũng r p khuôn “c a quy n” nh i tr ng đ y ngh Th Đ c thôi.

Quê h... ng ru... ng b...

Tác Giả: Lê T... n L... c

Thứ Hai, 05 Tháng 1 Năm 2009 07:38

- Chào th... y! Em là Hi... u phó. Lúc th... y làm Hi... u tr... ng, em m... i vào đ... th... t nên ch... c th... y không bi... t em. Xin m... i th... y cùng quý anh ch... “tham quan” tr... ng.

Cô Hi... u phó r... t xinh, y ph... c l... ch lắm, s... dĩ ă... n nói “có văn hoá” là nh... đã đ... c đào t... o trong môi tr... ng “tôn s... tr... ng đ... o”, cũng tr... c 1975...

- Xin th... y đ... ng ch... p... nh tr... c d... phòng m... i c... t, r... t Khang trang. Cô Hi... u phó v... a nói v... a n... m tay tôi l... i v... h... ng k... đ... “ph... t ph... i c... đ... ngôi sao vàng”!

- Không, không! Huê M... can thi... p, tr... tay tôi l... i, kéo v... h... ng khác. Lúc th... y d... y t... i mình, r... i lên làm Hi... u tr... ng ch... có d... phòng cũ k... nh... ng r... t nhi... u k... ni... m th... y trò n... y thôi! Th... y v... thăm tr... ng cũ trò x... a là mu... n tìm l... i hoài ni... m thân th... ng đó... Em hãy đ... yên cho b... n ch... cùng th... y s... ng l... i vùng hoài ni... m xanh lúc th... y m... i v... tr... ng chúng ta đi nghe !

Qu... th... t Huê M... nói r... t đúng, d... phòng x... a cũ n... y và văn phòng Hi... u tr... ng v... a ch... t c... ng hoài ni... m đ... i v... i tôi, v... a là di tích l... ch s... đ... i v... i c... u nhân viên gi... ng hu... n, nhân viên văn phòng và các c... u h... c sinh tr... c 1975. Ch... c r... i cũng s... b... đ... p b... , thay th... b... ng hàng lo... t ki... n trúc do các ông ch... m... i thi... t k... đ... án, v... i lá c... đ... sao vàng chói chang -b... t bu... c ph... i có- ph... t ph... i nh... m... t quy... t tâm tri... t h... nh... ng gì g... i nh... t... i n... n giáo đ... c nhân b... n xa x... a...

- Th... a th... y! Em đ... a là h... c trò nghèo năm x... a ch... ng bao gi... quên th... y đã cho em lên xe Toyota c... a th... y đ... em kh... i cu... c b... đ... n tr... ng : M... t đ... u mà em ch... ng bao gi... t... ng t... ng có th... x... y ra gi... a m... t h... c sinh quèn nh... em và m... t ng... i v... a là th... y đ... ng l... p v... a là Hi... u tr... ng! Nho, Phó Giám đ... c S... Giáo D... c Bình D... ng ngõ l... i trong bu... i c... m thân m... t ti... p đ... i tôi và “phái đoàn c... u h... c sinh 12A1-12A2/THĐ/1970”, qui... t trên đ... i ba m... i khuôn m... t thân th... ng t... i m... t quán c... m bình dân, ngoài thành ph... .

- Em không gi... u th... y, Nho ti... p, em là ng... i c... ng s... n -và em là ng... i c... ng s... n duy nh... t trong bàn ti... c n... y. Em theo lý t... ng c... a em, nh... ng em v... n kính m... n, th... ng quý th... y và tôn tr... ng lý t... ng c... a th... y. Xin th... y c... yên tâm: T... n phí xe c... đ... a đón và b... a c... m hôm nay là do t... i em, h... c trò cũ c... a th... y, t... nguy... n chung góp đ... i th... . T... i em đ... t khoát không cho m... y đ... a

Quê h... ng ru... ng b... ..

Tác Giả: Lê T... n L... c
Thứ Hai, 05 Tháng 1 Năm 2009 07:38

---

c... u môn sinh c... a th... y bây gi... là tay to m... t b... -c... bí th... t... nh... y, huy... n... y tr... lên- g... p th... y, dù t... i nó có yêu c... u. Em nói v... i chúng nó :«Th... y Tân tr... c tính. T... i bây quen thói “lên l... p” s... ng, r... i ... ng nh... n không n... i “qu... t” l... i, b... m... t m... t, t... i bây dám b... t ... ng đi c... i t... o l... n n... a l... m!».

- Th... a th... y! Ch... c th... y không còn nh... em đâu! M... t gi... ng n... trong nh... chuông ngân, không x... ng danh, phát bi... u. Ngày x... a, nhà nghèo quá, em ph... i ngh... h... c xin làm th... ký đánh máy cho tr... ng. Khi lên làm Hi... u tr... ng, th... y không cho em làm...

- Tôi đ... i vi... c em?...

- D... không ph... i v... y! Th... y nói em còn nh... quá, b... t em ti... p t... c h... c bu... i sáng và cho em làm vi... c bu... i chi... u, th... b... y, ch... nh... t làm thêm gi... bù...Nh... v... y em t... t nghi... p đ... i h... c s... ph... m, n... i nghi... p th... y!

- Dù em có khai tên ra th... y cũng không nh... n... i em đâu! M... t c... u môn sinh phái nam chen vào, ti... p chuy... n. Xin đ... c bài th... “Tái ng... ” em v... a làm xong t... ng th... y, mà em đ... trù đ... a vào t... p th... “Chàm khúc tình” c... a em, s... p xu... t b... n. Em ch... xin th... y, cũng là ng... i c... m bút, nh... bút hi... u c... a em thôi : Chu Ng... n Th... .

(...)
M... n câu v... n lý trùng phùng

..... m trong tay b... t lòng m... ng n... i x... a.

L... th... t! Tôi nghĩ th... m. Chàm khúc tình? Ch... ng l... nhà th... th... u su... t tâm tr... ng “quay v... xem non n... c gi... ng dân H... i” trong Điều tàn c... a ng... i-dân-Vi... t-ngo... i-ki... u-trên-đ... t-Vi... t nh... tôi? Chàm khúc... M... t c... n tr... t xoáy tung b... i mù hay... H... n t... sĩ gió ù ù th... i?

- Tôi k... anh Tân nghe chuy... n dài Tr... nh Hoài Đ... c. Phúc u... ng c... n ly bia, r... m r... m n... c m... t, tr... m bu... n lên ti... ng. Lúc tôi ng... i tù c... i t... o, tr... ng b... xoá tên và m... t luôn v... trí m... t c... s... giáo đ... c. H... c... ng đ... t ng... i tr... ng làm trung tâm “b... i đ... ng đ... o đ... c cách m... ng cho cán b... ”. Khi tôi ra tù, m... y đ... a h... c trò cũ c... a mình -“quan l... n” trong ch... đ... “đ... i đ... i”- tìm tôi, thúc đ... c tôi ra nh... n l... i ch... c v... hi... u tr... ng. Tôi ra đ... u ki... n tiên quy... t : ph... c h... i danh hi... u Tr... nh

Hoài Đ... c và d... i trung tâm gì đó đi n... i khác. Yêu c... u đ... c đáp ... ng sau nhi... u năm dài tranh cãi. S... Giáo Đ... c do h... c trò cũ mình cai qu... n giao cho tôi đi... u khi... n tr... ng đ... c trao tr... và yêu c... u tôi v... n đ... ng c... u đ... ng nghi... p và c... u h... c sinh ... h... i ngo... i g... i ti... n v... gây qu... phát tri... n tr... ng cũ. Kh... p n... i nhi... t tình h... ng ... ng. Nh... ng r... i tôi nh... n ra chính quy... n ch... mu... n l... i đ... ng tôi đ... moi ti... n nh... ng ai còn tha thi... t v... i tr... ng cũ. Anh em đi... n th... yêu c... u tôi m... tr... ng m... c cho h... chuy... n ti... n. Lúc b... y gi... chánh quy... n m... i l... t... y : Ch... có S... Giáo Đ... c t... nh Bình Đ... ng m... i có t... cách nh... n và s... đ... ng ti... n! Tôi thông báo ngay cho bè b... n kh... p n... i, r... i cáo b... nh xin t... nhi... m. S... không ch... p nh... n , trái l... i càng lúc càng thúc ép tôi kêu g... i thiên h... g... i ti... n v... . Vì n... nh tôi đi c... i t... o l... n n... a ch... p ch... n...Cu... i cùng tôi nghĩ ra cách rút lui an toàn. Tôi dàn c... nh đi xe đ... p b... tai n... n ch... n th... ng n... , m... t trí nh... , ăn nói ng... ng ngh... u, l... m nh... m. B... nh vi... n -do BS Ph... ng Hoàng, h... c trò ru... t c... a chúng ta làm tr... ng khoa b... nh lý- xác nh... n b... nh tr... ng. Tôi thoát n... n!

- Lúc đó mình ch... i v... i khi nghe Danh báo “hung tin”. Không ng... Phúc “siêu” quá c... !

Trên đ... ng v... , các em đ... ngh... tôi ghé qua khu Tr... ng N... THĐ, g... n ch... Búng. Tr... c 1975, Tr... ng cũ g... m hai khu nam n... , cách nhau trên hai cây s... . Bây gi... khu n... y dành cho n... cán b... làm tr... s... h... p tác xã gì gì đó.

- Đây m... i th... t là n... i t... i em có quá nhi... u k... ni... m v... i th... y! Đ... u, cô-n... -sinh-mít-... t ngày x... a, l... doanh tròng, nhìn tôi nói. Em nh... , lúc h... c đ... tam v... i th... y, em ... a khóc vì m... c c... m nghèo, ch... có m... t b... đ... t... ng đ... i coi đ... c m... c đi h... c. Th... y d... em và bi... u em lúc nào mu... n khóc thì nhìn m... t th... y s... h... t khóc. Em cũng ch... ng hi... u vì sao mà nghe theo l... i th... y thì ...em nín khóc thi... t! Và t... t... em h... t mít ... t luôn!

- Th... y nhìn lên dãy l... u xem! Th... y còn nh... căn chót phía tay m... t, n... i th... y d... y tri... t cho l... p đ... nh... t A1, năm đ... u tiên th... y v... tr... ng ch... ng? G... n T... t năm 1967, th... y đang đ... ng l... p trên đó thì có hai thanh niên gi... đ... ng nam sinh THĐ sang bán báo Xuân đ... t nh... p vào lửa th... y cô và t... i em ra sân c... đ... tuyên truy... n “ch... ng M... c... u n... c”. Tình c... có hai anh chu... n úy không hay bi... t gì h... t, t... ch... Búng đèo nhau trên xe g... n máy ch... y ngang tr... ng...H... n... súng sát h... i. Em còn nh... m... n m... t n... c... i t... i t... n c... a hai anh còn r... t tr... đó thoáng qua c... ng tr... ng r... i v... t t... t ng... m theo ti... ng súng n... chát chúa. Và ngay bây gi... em v... n t... ng nh... s... vi... c đang x... y ra tr... c m... t: Chi... c Suzuki màu xanh đ... ng l... t ngang gi... a đ... ng, máy v... n còn n... , bánh xe v... n còn lẫn, hai anh chu... n úy v... n còn gi... y ch... t...

C... n xúc đ... ng do hoài ni... m th... ng đ... ng tái xu... t hi... n đ... n đ... n l... ng đ... ng.

- Th y à! Đ u-mít- t c i hi n hòa nói. B a nay sao em c m th y nh đang h c l p đ tam đó th y. Ph i hôn t i bây?

- Ê, con nh ! T i mình tóc hoa râm h t r i nghe m y! Huê M ch c phá.

- Tao c m th y thi t v y mà!

- Th y có th y cái mi u nh tr c c ng tr ng không? H ng Ph ng h i. Cái mi u đó, cho t i nay dân chúng v n ti p t c nhan đèn cúng vái. H b o hai anh chu n úy n y linh l m! Chánh quy n đ a ph ng mu n d p mà không dám, vì nghe đầu m y cán b g c trên t nh cũng th ng xu ng xá l y, van vái, c u xin!

- Th y i! Th y i i ch i v i t i em đi. Lâu l m r i th y m i có d p tr l i Bình D ng. Đ u n n . Th y còn v Vi t Nam n a không?

- Tôi thì không thành v n đ . Nh ng cô thì không th l i vì s c kh e không cho phép. Ch cô cũng r t thích sinh ho t v i các em. Tôi v n a, các em nghèo quá làm sao đ g o nuôi tôi?

- D th y đ ng lo. T i em chia nhau nuôi th y cô, m i đ a m t tu n. R i xây tua làm l i nh v y n a. D s c “nuôi” th y cô dài dài...

Tôi r i c nh cũ ng i x a, r t rào th ng c m... Ch n y quê h ng, ôi c m tình! :

Đ a nhau đ u r u hoa n y,
Mai đi đã h c thành ngoài cu ng ngâm...

Đà N ng, 26.2.2003

B n m i l m năm r i tôi m i l i có d p đi xe l a trên m t tuy n đ ng xa. L n chót tôi dùng ph ng ti n giao thông n y là do năm 1958, gi a niên h c, ban Tri t Đ i H c S Ph m chúng tôi t i Sài Gòn đ c l nh chuy n lên Đà t. L n n y đ c bi t h n vì chuy n xe l a mang tên “Th ng Nh t” ch y su t t Sài Gòn - đã b m t tên- t i Hà N i - đ a danh tr tr nh đá v ng nh đ ng vì đ c “đ ng và nhân dân ta” tôn vinh là “cái nôi c a loài ng i (v.v...)”, không nh Sài Gòn ch m i là Hòn Ng c Vi n Đông m th i! Có nên nh c l i, khách m hàng chuy n tàu h a Th ng Nh t n y là h ng hà sa s quân cán chính VNCH đ c nh i nhét nh gia súc trên các toa tàu bít bùng, đ a ra miên B c “h c t p c i t o” và ph n l n đã vnh vi n n m xu ng trên con tàu đ nh m nh, đ c vùi l p “không m t n m m ” hai bên đ ng r y “đ y máu và n c m t” chng? B t giác tôi rùng mình: Toa “Couchette” khá ti n nghi tôi đang s d ng, tr c đây ch c ch n đã “ti p thu” ít nh t trên trăm chi n h u c a tôi đang đói khát, ng p th , b nh ho n

không thu... c thang, bài ti... t... i ch... , ch... t... n m... Phong c... nh nh... t nh... theo l... a :

*Đây nh... ng c... nh r... ng sâu cây l... ng... n,
... Muôn ma H... i s... so... ng đ... t nhau đi.*

C... nh v... t hai bên đ... ng r... t đ... p và r... t “quê h... ng”, v... i trâu bò nh... i c... trên đ... ng áng, v... i hàng đ... a, r... ng cao, lũy tre bao quanh đình chùa, làng thôn n... u không có c... nh t... ng th... ng tâm phu dân nghèo kh... đ... p đá nh... tù kh... sai ki... m c... m đ... nh... t, g... i nh... c... nh đày ... i, c... ng b... c lao đ... ng trong các tr... i c... i t... o năm nào... Lác đác vài ngôi nhà m... nguy nga, tráng l... trông r... t b... t m... t n... i b... t trên vô s... n... m m... l... lói, xác x... . Ng... i ch... t gi... đây cũng phân chia giai c... p trong m... t xã h... i luôn huênh hoang t... hào “không giai c... p”. Nhà m... huy hoàng, màu s... c r... c r... : ng... i ch... t có thân nhân là cán b... ho... c Vi... t ki... u. N... m m... s... p l... : ho... c vô ch... , ho... c con cháu ng... i ch... t là đa s... dân đen s... ng lây l... t qua ngày! Dĩ nhiên nghĩa trang “li... t sĩ” thì y nh... lăng t... m vua chúa th... i x... a. Và cũng r... t dĩ nhiên nh... m... t “t... t y... u l... ch s...” (sic!) vô s... doanh tr... i quân đ... i nhân dân l... i... l... n dân giành đ... t kh... p n... i, kh... p n... c...

Thành ph... Đà N... ng không xô b... nh... thành ph... Sài Gòn-m... t-tên. Đ... ng ph... s... ch s... , l... u thông tr... t t... , ng... i dân nói năng l... đ... , t... t... . May m... n thay Tr... ng Phan Chu Trinh v... n còn gi... đ... c tên và nét trang nghiêm c... a th... i tr... c. Nh... ng bu... n thay, tôi ch... ng g... p đ... c “c... nhân” nào c... : b... n bè và đ... ng nghi... p cũ ch... c đã v... t biên h... t r... i!

Hai đ... a cháu h... , S... và Th... o, h... ng đ... n chúng tôi thăm bãi B... t n... i ti... ng. Cảnh trí tuy... t đ... p. Nhà c... a xinh x... n nh... các chalet ngh... mát Tây ph... ng. Đ... t đại đ... c rào phân cách thành lô r... ch ròi. H... i tên các “ph... c ch...” m... i b... t ng... a : Khu đ... t và các chalet n... y là c... a Hen-ri Chúc, khu kia là c... a Eo-vít Ph... ng, khu n... là c... a Làng Vãn! C... ba khu n... y chi... m g... n phân n... a di... n tích bãi B... t. Ô hô Vi... t ki... u! C... đà n... y, bãi B... t s... tr... thành Bãi Vãn Ngh... Sĩ n... c ngoài “yêu n... c”... có đ... t kinh tài!

Trong bu... i c... m chi... u, Th... o k... chuy... n ông t... nh... y t... ch... c vì th... ng con hà hi... p dân lành. Ông là cán b... cao c... p duy nh... t không ém nh... m chuy... n x... ng b... y. Nh... ng m... t con én không làm nên mùa xuân. Sau đó, ông t... kh... c m... i ch... c v... khác, xin h... u non.

- Con nghĩ ông ... y th... y xa.Th... o k... t thúc chuy... n k... . N... u ti... p t... c công tác, tr... c sau gì ông cũng b... dám tham ô ám h... i.

Quê h... ng ru... ng b...

Tác Giả: Lê T... n L... c

Thứ Hai, 05 Tháng 1 Năm 2009 07:38

- Con mu... n chú xem k... v... t con c... t gi... c... a th... ng b... n cách đây hai m... i tám năm. S... bu... n bã nói. M... t tháng sau ngày “gi... i phóng”, b... n con lén lút đ... n nhà trao cho con m... t món quà gói ghém và ng... y trang r... t k... . Và con cũng đã chôn gi... u r... t c... n th... n nên m... i còn t... i ngày hôm nay. Chú xem đây!

S... trút t... i ng tre ra m... t thanh ki... m n... m trong bao đen n... m vân vàng, m... i tôi tu... t ki... m... L... i ki... m đã r... sét, nh... ng ánh thép v... n còn l... p lánh! Tôi b... i h... i nh... n ra thanh ki... m c... a sinh viên Tr... ng Võ B... Qu... c Gia!

- Lúc s... p “đ... t phim” b... n con là sinh viên sĩ quan đang chu... n b... “vung ki... m g... ng cung” ra tr... ng. Nh... ng l... i cu... i c... a b... n t... i gi... n... y v... n còn văng v... ng bên tai con: «Tao r... t may m... n đ... c Tr... ng Võ B... Qu... c Gia giáo d... c làm ng... i, rèn luy... n tinh th... n trách nhi... m, tôn tr... ng danh d... . Tr... ng đã cho tao m... t lý t... ng ph... c v... t... qu... c. Nh... ng th... quý báu đó không còn trong tay n... a v... i m... t quê h... ng đã m... t, tao ch... ng còn lý do gì đ... tr... ng t... n. Hãy gi... h... tao cây ki... m n... y đ... nh... đ... n th... ng b... n đã có l... n đ... c làm ng... i, đúng nghĩa Làm Ng... i...».

*...R... i n... m xu... ng, không b... n bè, không có ai,
... Không có ai ngày ngày, không có ai đ... i đ... i...*

*Phi tr... ng Tân S... n Nh... t, 26.3.2003

Nho, M... , H... ng Ph... ng và m... t s... c... u môn sinh ti... n tôi xa lìa quê h... ng l... n n... a, có th... ch... ng bao gi... quay v... l... i. N... m nu... i, b... n r... n, “b... c đi nh... ng ch... a n... r... i...”. Nh... ng r... i th... y trò l... i ph... i xa nhau n... a thôi!

*Đ... i nhau tàn cu... c hoa n... y
Đành nh... cánh b... m đ... i tay h... ng h... ...*

- N... y anh kia! M... t “bào-đ... ng-cát-k... t-c... u-vai-đ... -i” tr... tay v... h... ng tôi, nhe hàm răng “xâm lăng” hét to. Tôi nói ti... ng Vi... t mà anh không hi... u sao? Có x... p hàng vào c... a lên máy bay ngay không thì b... o? Rõ l... n th... n!

Hình ... nh các qu... n ng... c non cho... t năm nào s... ng số quát tháo -“anh n... y anh kia”- b... n từ c... i t... o đáng tu... i cha chú mình l... i hi... n v... ..

- Chú theo tôi vào đây làm vi... c. M... t gi... ng mi... n Nam -duy nh... t ... phi c... ng qu... c t... n... y- nh... nh... rót vào tai tôi. Tuy v... y, tôi c... m th... y “l... nh c... ng” v... i c... m t... “làm vi... c” r... t d... đ... ng n... o. Vì b... t c... c... u từ c... i t... o nào cũng đã t... ng đ... m... h... t khi mình đ... c kêu “lên làm vi... c”! Ch... c l... i có chuy... n r... i... Vì chuy... n thăm tr... ng cũ ch... ng?

Vào phòng an ninh, tr... c đôi ba b... m... t g... m g... , gi... ng Nam đ... th... ng kia đ... i sang ngay gi... ng B... c - vì “lãnh đ... o ” là đ... ng chí ph... ng B... c- nh... ng v... n nh... nh... ng :

- Xin chú cho bi... t có quên cái gì tr... c khi lên phi c... ch... ng?
- Tôi không nh... . Hình nh... không.
- Th... thì cái áo gi-lê-phóng-viên-nhi... u-túi n... y ch... c c... a tôi, ph... ng? Gi... ng B... c “c... p trên” chanh chua xoi m... i.
- Ô! Xin l... i quý anh. Tôi già r... i, quên tr... c quên sau. Lúc n... y tôi b... sót nó trên qu... y khám xét. Xin l... i! Xin l... i!
- Chúng tôi nh... t nó, soát qua các túi, th... y b... n sao “bách-bo” c... a anh nên m... i tìm anh trao l... i. Anh ki... m l... i các th... xem có thi... u món gì không.
- Đ... , ch... thi... u quy... n s... tay...
- Anh vi... t nh... ng gì chúng tôi không hi... u, vì vi... t ti... ng n... c ngoài. Nh... t ký?
- Đ... không! Tôi ghi chú nh... ng c... m nghĩ h... ng ngày v... các lu... n án ti... n sĩ c... a các sinh viên đ... i h... c Paris nh... tôi nhu... n s... c.
- Đ... c r... i. Tr... l... i anh đây.

Hú v... a! May là nh... t ký vi... t b... ng ti... ng Pháp. Có l... nh... ch... “Paris” mà tôi thoát hi... m trong đ... ng t... k... tóc. N... u vi... t b... ng ti... ng Anh hay nói t... i đ... i h... c nào ... M... , ch... ng bi... t cu... c đi... n s... ra sao... ..

...
Tân dân m... t vào “hublot” ghi nh... n l... n cu... i hình ... nh thành ph... thân yêu nh... d... n khi phi c... vút lên cao. Cúi nhìn ly r... u đ... , nh... ch... đ... i Sài Gòn “thoáng hi... n em v... trong đ... c... c”, Tân th... m thì :

- Bi... t bao gi... còn th... y nhau l... n n... a, Sài Gòn ... i! Vì...

Quê hương ruồng bỏ ...

Tác Giả: Lê Tấn Lộc

Thứ Hai, 05 Tháng 1 Năm 2009 07:38

□□□□ Tôi s□ ch□ t nh□ hoàng hôn đã t□ t
□□□□ Mây bay đi không cu□ n đ□□ c u hoài
□□□□ □ Ch□ m đêm v□ m□ a gió s□ chia tay
□□□□□ Cho lá nh□ m□ a bu□ n dâng □□ t m□ t...

- Ôi quê hương d□ u yêu , ph□ i đ□□ n đành ru□ ng b□ ! B□ i...

Nh□ ng c□ nh□ y trên đ□□ ng v□ ta đã g□ p,
□□□□□□□□□□ Thán□ ngày qua ám□ nh□ mãi không th□i!

Thôn trang Rêu-Phong, X□ Tuy□ t, cu□ i đ□ng...